

DEKLARACIJA IZ **CORKA 2.0**

“Boljše življenje na
podeželskih območjih”

Neuradni prevod zagotovila Evropska komisija.

***Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov
na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.***

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev
(nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2016

Print ISBN 978-92-79-63429-1 doi:10.2762/794443 KF-01-16-997-SL-D
PDF ISBN 978-92-79-63431-4 doi:10.2762/570941 KF-01-16-997-SL-N

© Evropska unija, 2016

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

DEKLARACIJA IZ **CORKA 2.0** iz leta 2016

“Boljše življenje na podeželskih območjih”

Premisleki

- Po srečanju** v Corku na Irskem, ki je potekalo 5. in 6. septembra 2016,
- na podlagi** deklaracije iz Corka iz leta 1996 – „Živo podeželje“, ki so jo pripravili udeleženci evropske konference o razvoju podeželja v Corku na Irskem;
- ob upoštevanju** ključne vloge podeželskih območij in skupnosti pri izvajanju ciljev Združenih narodov na področju trajnostnega razvoja in sklepov 21. letne konference pogodbenic (COP 21) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC);
- ob zavedanju** gospodarske, okoljske in socialne raznolikosti, ki je značilna za podeželsko Evropo, kjer živi več kot polovica prebivalstva EU in ki zajema več kot tri četrtine ozemlja, ter pomena podeželskih območij pri ohranjanju raznovrstnosti evropskih naravnih in kulturnih krajin ter dediščine;
- v prepričanju,** da mestna središča in podeželska območja ter njihovo prebivalstvo razpolagajo z različnimi sredstvi, ki pa se medsebojno dopolnjujejo, ter da so boljši medsebojni odnosi in partnerstva med njimi pomemben predpogoj za ekonomsko upravičenost, okoljsko uspešnost ter socialno kohezijo Unije kot celote;
- prepričani** o koristih podeželskih virov, ki zagotavljajo trajnostne rešitve za sedanje in prihodnje družbene izzive, ki zadevajo vse državljane Unije, kot so zagotovitev varne in trajnostne oskrbe s kakovostno hrano, razvoj krožnega gospodarstva, širitev biogospodarstva, spodbujanje učinkovite rabe virov, boj proti podnebnim spremembam in zmanjševanje odvisnosti od fosilnih goriv;
- v pričakovanju,** da bodo podeželsko gospodarstvo in podeželska podjetja vse bolj odvisna od digitalizacije pa tudi od delavcev z znanjem, ki kar najbolj izkoriščajo digitalno preobrazbo in trajnostno povečujejo proizvodnjo na podeželju;
- v prepričanju,** da se gospodarska rast in vzdržnost medsebojno ne izključujeta ter se lahko spodbujata z inovacijami, do katerih morajo imeti podjetniki na podeželju, kmetje in gozdarji dostop in ki se lahko nanašajo na tehnologije, prakse, postopke, socialne in organizacijske zadeve ter so usmerjene v raziskave ali temeljijo na interaktivnih pristopih od spodaj navzgor;
- zaskrbljeni** zaradi izseljevanja in bega mladih s podeželja ter potrebe po zagotovitvi, da podeželska območja in podeželske skupnosti (podeželje, kmetije, vasi in manjša mesta) ostanejo privlačni za življenje in delo z izboljšanjem dostopa do storitev in priložnosti za podeželsko prebivalstvo ter s spodbujanjem podjetništva na tradicionalnih podeželskih področjih in v novih gospodarskih sektorjih;

- prepričani,** da sta kmetijstvo in gozdarstvo še vedno zelo pomembna sektorja za gospodarstvo Unije ter da sta njuni pripadajoči vrednostni verigi gonilo rasti na podeželju, saj zagotavljata delovna mesta in preživetje več deset milijonom Evropejcev, zlasti na podeželskih območjih, pri čemer teh delovnih mest pogosto ni mogoče preseliti;
- ob zavedanju** vloge kmetijstva in gozdarstva pri oblikovanju krajin ter pomena kmetov in gozdarjev kot skrbnikov podeželja in glavnih ponudnikov okoljskih javnih dobrin in storitev, povezanih z biotsko raznovrstnostjo, tlemi, vodami in podnebnimi ukrepi;
- ob upoštevanju** potrebe po močnem teritorialnem poudarku v skupni kmetijski politiki, ki se dopolnjuje z drugimi politikami EU in osredotoča na doseganje ustreznih rezultatov za podeželsko prebivalstvo in družbo kot celoto;
- odločeni** krepiti vključevanje lokalnih pobud in zmogljivosti podeželja pri oblikovanju temeljnih politik EU, zlasti s pristopi od spodaj navzgor k lokalnemu razvoju, kot sta pobuda LEADER in pobuda za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost;
- zavezani** zagotoviti udeležbo akterjev in deležnikov pri razvoju podeželja v skladu z Evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo;
- ob upoštevanju** mnenja Odbora regij glede inovacij v podeželskem gospodarstvu in njegove posodobitve, mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora glede programov razvoja podeželja, pa tudi dragocenih mnenj drugih skupin deležnikov s podeželja o obetih za razvoj podeželja in kmetijstva;
- prepričani,** da je ciljno usmerjena skupna kmetijska politika in politika razvoja podeželja z okrepljenim strateškim pristopom ključni instrument za uresničevanje prednostnih nalog EU;
- predani** načelu subsidiarnosti ter poenostavitvi in preglednosti oblikovanja politik;

Usmeritve politike

Udeleženci evropske konference o razvoju podeželja Cork 2.0 izjavljamo, da bi morala inovativna, celostna in vključujoča podeželska in kmetijska politika v Evropski uniji temeljiti na naslednjih desetih usmeritvah politike:

Točka 1:

Spodbujanje blaginje na podeželju

Zmožnost podeželja, da zagotovi inovativne, vključujoče in trajnostne rešitve sedanjih in prihodnjih družbenih izzivov, kot so gospodarska blaginja, prehranska varnost, podnebne spremembe, gospodarjenje z viri, socialna vključenost in vključevanje migrantov bi bilo treba bolje priznati. Mehanizem preverjanja različnih učinkov na podeželje bi moral zagotoviti, da se to izraža v politikah in strategijah Unije.

Podeželska in kmetijska politika bi morali temeljiti na identiteti in dinamiki podeželskih območij z izvajanjem celostnih strategij in večsektorskih pristopov. Spodbujati bi morali diverzifikacijo, podjetništvo, naložbe, inovacije in zaposlovanje. Politiki bi morali tudi ovrednotiti podeželsko identiteto ter krepiti trajnost, socialno vključenost in lokalni razvoj ter odpornost kmetij in podeželskih skupnosti.

Točka 2:

Krepitev podeželskih vrednostnih verig

Politike Unije bi se morale osredotočati na celostne pristope k razvoju in h krepitvi podeželskih vrednostnih verig in lokalnih produktivnih mrež. Izražati bi morale poslovne priložnosti, ki se pojavljajo za kmetijska, gozdarska in podeželska podjetja ter so povezane s krožnim in zelenim gospodarstvom ter gospodarstvom brez fosilnih goriv. Upoštevati je treba vse večjo zaskrbljenost potrošnikov zaradi

kakovosti izdelkov in proizvodnih postopkov, pa tudi izpolniti njihovo povpraševanje po zdravi hrani. Politike morajo spodbujati nove pristope k horizontalni in vertikalni integraciji, ki zagotavljajo pravična in pregledna pogodbeno razmerja v oskrbovalni verigi, ter pravne možnosti za organiziranje kolektivnih ukrepov kmetov. Kmetom bi morala biti na voljo učinkovita orodja za obvladovanje tveganj.

Točka 3:

Naložbe v sposobnost preživetja podeželja in njegovo vitalnost

Podpora Unije za naložbe v podeželska območja bi se morala osredotočati na ustvarjanje dodane vrednosti za družbo. Naložbe v razvoj podjetij, javne in zasebne storitve, osnovno infrastrukturo

in krepitev zmogljivosti bi morale prispevati k doseganju skupnih ciljev EU, zlasti pri delovnih mestih ter zeleni in vključujoči rasti. Omogočati bi morale tudi pobude za samooskrbnost, ki

spodbujajo konkurenčno in raznoliko kmetijstvo in podeželsko gospodarstvo. Posebno pozornost je treba nameniti premostitvi digitalne vrzeli in razvoju možnosti, ki se odpirajo s povezljivostjo in digitalizacijo podeželskih območij. Politike bi morale spodbujati kakovost življenja na podeželju in izpolniti pričakovanja mladih na podeželju glede raznolikih in dobro plačanih

zaposlitev ter olajšati generacijsko pomladitev. S ponudbo inovativnih finančnih instrumentov bi si bilo treba prizadevati za povečanje dosega, obsega in vzvoda financiranja. Podpora Unije bi morala okrepiti povezave med podeželjem in mesti ter uskladiti trajnostni razvoj podeželskih in mestnih območij.

Točka 4: **Ohranjanje podeželskega okolja**

Upravljanje zemljišč ima ključno vlogo na stični točki med državljani in okoljem. Politike morajo spodbujati razpoložljivost okoljskih javnih dobrin, vključno z ohranjanjem evropske naravne in kulturne dediščine. Te zajemajo veliko raznovrstnost habitatov rastlinskih in živalskih vrst ter prednosti pokrajine, ki so zelo odvisne od načinov kmetovanja in gozdarjenja. Ukrepi,

ki nagrajujejo zagotavljanje okoljskih javnih dobrin in storitev, bi morali odražati raznovrstnost lokalnih razmer. Resnična vrednost podeželskega okolja prinaša koristi za razvoj lokalnega gospodarstva, ekoturizem, zdrav način življenja, identiteto hrane in znamčenje, pa tudi za promocijo podeželja kot možnosti za rekreacijo.

Točka 5: **Upravljanje naravnih virov**

Vse večji pritisk na naravne vire zaradi povečanega povpraševanja po živilih, krmi, vlakninah in biomaterialih zahteva usklajene odzive medsektorske politike. Ti bi morali zagotoviti trajnostno upravljanje naravnih virov, kot so voda, tla in biotska raznovrstnost, ki so osnovno sredstvo kmetijske in gozdarske proizvodnje. Ustaviti je treba izgubo genske raznovrstnosti ter z ustreznim javnim in zasebnim ukrepanjem zagotoviti ohranjanje in trajnostno uporabo rastlinskih in živalskih genskih virov. Razviti in uveljaviti je treba inovativne rešitve,

ki temeljijo na znanosti in omogočajo, da se proizvede „več z manj“, ter hkrati zagotavljajo, da bodo naravni viri na voljo tudi prihodnjim generacijam. Razviti bi bilo treba učinkovite načine izmenjave znanja in svetovanja ter podpirati sprejetje dobro zasnovanih sistemov gospodarjenja z zemljišči.

Točka 6: **Spodbujanje podnebnih ukrepov**

Ker se je nujno treba spoprijeti s podnebnimi izzivi na podeželju in v mestih, je podpora treba usmeriti v izvajanje učinkovitih blažitvenih in prilagoditvenih strategij. Na podeželju je veliko možnosti za sekvenciranje in shranjevanje ogljika. Ukrepi morajo presežati rešitve, ki temeljijo na ogljiku, ter bi morali spodbujati učinkovito upravljanje hranilnih snovi in živinorejo. Kmete in gozdarje bi bilo treba spodbujati k

zagotavljanju podnebnih storitev in k sodelovanju v prizadevanjih za prilagajanje. Potencial podeželskih območij za proizvodnjo biomaterialov in trajnostne energije iz obnovljivih virov bi bilo treba razvijati z ustreznimi naložbenimi shemami. Prednost bi bilo treba dati nadaljnemu razvoju krožnega gospodarstva in kaskadni uporabi biomaterialov.

Točka 7: **Spodbujanje znanja in inovacij**

Podeželske skupnosti morajo sodelovati v gospodarstvu, ki temelji na znanju, da bi lahko v celoti izkoristile napredek v raziskavah in razvoju. Podeželska podjetja vseh vrst in velikosti, vključno s kmeti in gozdarji, morajo imeti dostop do ustrezne tehnologije, najsodobnejše povezljivosti ter novih upravljalnih orodij, ki prinašajo ekonomske, socialne in okoljske koristi. Za razvoj potrebnih znanj in spretnost je potrebna večja osredotočenost politike na socialne inovacije, učenje, izobraževanje, svetovanje in

poklicno usposabljanje. To bi bilo treba dopolniti s krepitvijo medsebojne izmenjave, mrežnim povezovanjem ter sodelovanjem med kmeti in podeželskimi podjetniki. Potrebe in prispevki podeželskih območij bi morali biti jasno izraženi v raziskovalnem programu Evropske unije. Industrija, raziskovalci, izvajalci dejavnosti, ponudniki znanja, civilna družba in javni organi morajo tesneje sodelovati, da bi lahko bolje izkoristili in delili priložnosti, ki izhajajo iz znanstvenega in tehnološkega napredka.

Točka 8: **Krepitev upravljanja na podeželju**

Upravno zmogljivost in učinkovitost regionalnih in lokalnih vlad ter skupin, ki temeljijo na skupnosti, je treba okrepiti, kjer je to potrebno, z zagotavljanjem tehnične pomoči, usposabljanjem, sodelovanjem in mrežnim povezovanjem. Za izkoriščanje potencialov podeželja bi bilo treba na podlagi uspeha pobude LEADER in evropskega partnerstva za inovacije v kmetijstvu postopno uvesti pobude od spodaj navzgor in lokalno vodene pobude. Struktura skupne kmetijske politike mora temeljiti na skupnem strateškem

in programskem okviru, ki ciljno usmerja vse posege v dobro opredeljene ekonomske, socialne in okoljske cilje. Tak okvir bi moral zajeti potrebe in pričakovanja zadevnih ozemelj ter spoštovati načelo partnerstva. Z nadaljnjim razvojem in uporabo finančnih instrumentov je treba povečati doseg, obseg in vzvod financiranja. Podeželske in kmetijske politike morajo vzajemno delovati s širšim okvirom nacionalnih in regionalnih strategij ter se dopolnjevati in usklajevati z drugimi politikami.

Točka 9: **Nadgrajevanje izvajanja politike in poenostavitve**

Pri oblikovanju in izvajanju politike sta potrebna prožnost in boljše ciljno usmerjanje, ki pa ne smeta povzročiti nepotrebne zapletenosti. Med prednostnimi nalogami so pobude za ponovno vzpostavitev in okrepitev zaupanja deležnikov. Potrebni sta nadaljnja racionalizacija pravnega okvira skupne kmetijske politike in nadaljnja poenostavitev izvajanja. Poleg tega je treba razviti pametna upravna orodja in postopke za

zmanjšanje upravnega bremena upravičencev ter nacionalnih in regionalnih uprav. Pomembna je sorazmernost pri zahtevah in sankcijah. Posebno prednost je treba dati uvedbi e-upravljanja pri programih podpore in široki uporabi možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov. Okrepiti je treba subsidiarnost in sorazmernost pri deljenem upravljanju skladov in pripadajočih sistemov kontrole.

Točka 10: **Povečanje uspešnosti in odgovornosti**

Politike morajo biti odgovorne in ustrezne glede na svoj namen. Za javno podporo kmetijstvu in podeželskim območjem je potreben verodostojen sistem spremljanja in vrednotenja. Ta bi moral zajeti koristi ukrepov, učinkovitost odhodkov in ovrednotiti izvajanje glede na cilje politike.

Deležnikom je treba dodeliti pomembnejšo vlogo pri vrednotenju uspešnosti z medsebojnim učenjem in pregledi uspešnosti. Državljeni in davkoplačevalci pričakujejo, da bodo obveščeni o uspešnosti in dosežkih politike. To pričakovanje je treba izpolniti.

Sklep

Udeleženci evropske konference o razvoju podeželja Cork 2.0 pozivamo oblikovalce politik Evropske unije, naj:

- ozaveščajo javnost o zmožnosti podeželskih območij in virov, da prinesejo rešitve za številne ekonomske, socialne in okoljske izzive ter priložnosti v korist vseh evropskih državljanov;
- vlagajo v identiteto podeželskih skupnosti in v potencial za rast podeželja ter naredijo podeželska območja privlačna za življenje in delo ljudi v različnih življenjskih obdobjih;
- izkoristijo ta zagon ter še naprej razvijajo kmetijsko in podeželsko politiko v ciljno usmerjen, enostaven in prožen pristop, ki temelji na partnerstvu ter odraža cilje Unije pa tudi potrebe in pričakovanja na terenu;
- sistematično pregledajo druge makro- in sektorske politike z vidika podeželja, pri tem pa upoštevajo morebitne in dejanske učinke in posledice za delovna mesta in rast na podeželju ter razvojne možnosti, socialno blaginjo in okoljsko kakovost podeželskih območij in skupnosti;
- podprejo ta program v desetih točkah ter njegovo vizijo in usmeritve vključijo v prihodnji razvoj politik.

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm),
pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm),
pri službi Europe Direct (http://europa.eu/contact/index_sl.htm) ali
s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Urad za publikacije

<https://enrd.ec.europa.eu>

Financira:

Evropska komisija